หลักสูตร
การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยสำหรับนักบริหารระดับสูง

.....

หลักการและเหตุผล

แม้ระบอบประชาธิปไตยจะมีพัฒนาการตั้งแต่ปี 2475 แต่การพัฒนาส่วนใหญ่เป็นแต่เพียงในรูปแบบเท่านั้น มีการหยุดชะงักเป็นช่วงๆ จนมีการตั้งข้อสังเกตว่า แม้รูปแบบการปกครองประเทศจะดูเป็นประชาธิปไตย แต่สาระและกระบวนการบริหารบ้านเมืองยังไม่เป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริง เพราะคนไทยยังมีความเข้าใจ ทัศนคติ และพฤติกรรมที่ไม่เอื้อต่อการสร้างประชาธิปไตยในสาระ อาทิ ค่านิยมในระบบอุปถัมภ์ และการปฏิเสธความหลากหลายแบบพหุนิยม เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ได้นำมาซึ่งความขัดแย้งในสังคม จนเกิดการเผชิญหน้ากันอย่างต่อเนื่องระหว่าง “ประชาธิปไตยแบบตะวันตก” และ “ประชาธิปไตยแบบไทยๆ”

โดยที่สถาบันพระปกเกล้า ก่อตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติสถาบันพระปกเกล้า พ.ศ.2541 ให้เป็นสถาบันทางวิชาการแห่งชาติที่มุ่งมั่นพัฒนาประชาธิปไตยเพื่อสันติสุขสถาพรในสังคมไทย มีหน้าที่ส่งเสริมประชาธิปไตยให้หยั่งรากลึกในสังคมไทยทั้งในรูปแบบและสาระ เพื่อให้การบริหารสังคมก่อให้เกิดประโยชน์สุขอย่างแท้จริงแก่คนไทยทั้งปวง จึงได้จัดกิจกรรมหลายประการที่มุ่งไปสู่วัตถุประสงค์หลักดังกล่าว ทั้งการศึกษาวิจัย การให้การศึกษาอบรม การเผยแพร่และการสร้างเครือข่ายเพื่อการพัฒนาประชาธิปไตยในวงกว้าง

ในบรรดากิจกรรมที่หลากหลายนั้น สถาบันพระปกเกล้า ได้จัดการศึกษาเชิงปฏิบัติการ หลักสูตร การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยสำหรับนักบริหารระดับสูง เพื่อให้ผู้นำทางความคิดในสังคมไทยได้มาร่วมกันกับนักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิ แสวงหาแนวทางการพัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของไทยเพื่อสันติสุขสถาพรอย่างแท้จริงแก่คนไทยทั้งชาติ และนำแนวทางดังกล่าวที่เกิดจากความเข้าใจร่วมกัน การมีทัศนคติ ค่านิยม และพฤติกรรมประชาธิปไตยที่แสวงหาร่วมกันนั้น ไปร่วมกันพัฒนาประชาธิปไตยในสังคมไทยต่อไปในฐานะเครือข่าย **“นักพัฒนาประชาธิปไตย”**

วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อพัฒนาการเมืองการปกครองไทย โดยการพัฒนาบุคลากรและสร้างเครือข่ายในการร่วมสร้างสรรค์ประชาธิปไตยให้เกิดสันติสุขสถาพรแก่ประชาชนชาวไทยทั้งปวง

วัตถุประสงค์เฉพาะ

1. เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของไทยและกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบต่อสังคมไทย ทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
2. เสริมสร้างเจตคติ ค่านิยม ความคิดและวิถีชีวิตประชาธิปไตย

3. เพิ่มพูนทักษะการวิเคราะห์และพฤติกรรมประชาธิปไตย ที่เอื้อต่อการปฏิบัติหน้าที่ของแต่ละบุคคลในปัจจุบันและอนาคต

4. ร่วมกันแสวงหาแนวทาง และวิธีการพัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของไทย

5. เสริมสร้างบทบาทและเครือข่ายในการสร้างสรรค์และเผยแพร่ประชาธิปไตยให้เกิดสันติสุขสถาพร

จำนวน และกลุ่มเป้าหมาย

สถาบันฯพิจารณารับนักศึกษารุ่นละ 140 คน ประกอบด้วย ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ได้แก่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้บริหารจากพรรคการเมือง ข้าราชการการเมือง นักบริหารจากภาครัฐ ภาคเอกชน รัฐวิสาหกิจ ทหาร ตำรวจ องค์กรเอกชน ศิลปิน และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผู้เข้ารับการศึกษาต้องไม่เป็นนักศึกษาหรือเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรนักบริหารระดับสูงอื่นที่มีระยะเวลาศึกษาในขณะเดียวกับการศึกษาหลักสูตร การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยสำหรับนักบริหารระดับสูง

นอกจากนี้ ผู้เข้ารับการศึกษา ต้องมีคุณสมบัติอื่น ๆ ที่สำคัญ ได้แก่

1. ต้องสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี หรือเทียบเท่าตามที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา หรือ ก.พ. รับรอง หรือเคยดำรงตำแหน่งสมาชิกรัฐสภามาแล้ว

2. เป็นผู้มีสุขภาพสมบูรณ์ สามารถเดินทางไปศึกษาดูงานได้ตามที่หลักสูตรกำหนด

3. ต้องสามารถเข้ารับการศึกษาอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องได้ตลอดหลักสูตรการศึกษา

ระบบการศึกษาอบรม

1. การศึกษาในห้องบรรยาย

1.1 จัดการเรียนการสอน 9 กลุ่มวิชา โดยมีอาจารย์ประจำกลุ่มวิชาเป็นผู้รับผิดชอบและดูแลการกำหนดหน่วยวิชาและวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ แต่ละหน่วยวิชาจะใช้เวลา 1.30 - 3 ชั่วโมง โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning)

1.2 แบ่งนักศึกษาออกเป็น 4 กลุ่มใหญ่ เพื่อให้นักศึกษาทุกคนได้มีส่วนร่วมในการถกแถลงหรือระดมความคิดเห็นในประเด็นที่วิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิและ/หรืออาจารย์ประจำกลุ่มวิชากำหนด โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษากลุ่มช่วยควบคุมและดูแลการถกแถลงหรือระดมความคิดเห็นให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ภายในระยะเวลาที่กำหนด

1.3 ศึกษาเอกสารประกอบการบรรยายหรือเอกสารอ้างอิง ตามที่อาจารย์ประจำกลุ่มวิชาหรือวิทยากรแนะนำ เพื่อช่วยเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจเสริมจากการบรรยายของวิทยากรในช่วงเวลาการบรรยายที่จำกัด

2. การขับเคลื่อนนโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติ

การทำรายงานเอกสารวิชาการกลุ่ม เพื่อให้นักศึกษานำองค์ความรู้จากกลุ่มวิชาต่าง ๆ และประสบการณ์ที่มีอยู่ตลอดจนการลงพื้นที่ มาร่วมกันจัดทำเอกสารวิชาการกลุ่ม และสังเคราะห์ผลการศึกษาทั้ง 10 กลุ่มจัดทำเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายของรุ่น และนำเสนอผลการศึกษาทางสื่อสาธารณะต่าง ๆ เพื่อขยายผลไปสู่การปฏิบัติ

3. การเสริมสร้างประสบการณ์นักบริหารเชิงประจักษ์

3.1 ปฐมนิเทศ เป็นกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างให้เกิดความคุ้นเคย ช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาและคณาจารย์ประจำหลักสูตร มีความเข้าใจวัตถุประสงค์ของการศึกษาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ความคาดหวังของนักศึกษาต่อหลักสูตรและร่วมกันพัฒนากฎกติกามารยาทในการศึกษาหลักสูตร

3.2 การศึกษาดูงานในประเทศ และการศึกษาดูงานต่างประเทศ เป็นกิจกรรมที่มุ่งให้นักศึกษาได้เพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจ เสริมสร้างทักษะในด้านการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความคิดเห็นระหว่างเพื่อนนักศึกษา และผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ชำนาญการด้านต่าง ๆ

3.3 การบรรยายพิเศษ เป็นกิจกรรมพิเศษของหลักสูตรที่จัดให้มีการบรรยายโดยผู้ทรงคุณวุฒิระดับผู้นำของประเทศ เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้รับฟังนโยบายหรือวิสัยทัศน์ต่าง ๆ และได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับเชิญมาบรรยายอย่างใกล้ชิด

3.4 ปัจฉิมนิเทศ เป็นกิจกรรมสุดท้ายก่อนการจบการศึกษามุ่งเน้นให้นักศึกษาได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาตามหลักสูตรและให้นักศึกษาได้เสนอวิสัยทัศน์และบทบาทของตนในการช่วยพัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ในฐานะ **"นักพัฒนาประชาธิปไตย"** ต่อไป

ระยะเวลาการศึกษา

ระยะเวลาการศึกษาอบรมประมาณ 9 เดือน ระหว่างเดือนมิถุนายน–เดือนกุมภาพันธ์ปีถัดไป โดยมีเวลาศึกษาอบรมปกติทุก**วันอังคาร และวันพุธ ระหว่างเวลา 8.00–12.10 น.**

การสำเร็จการศึกษาอบรม

1. ผู้เข้ารับการศึกษาอบรมในหลักสูตร เป็นผู้ผ่านและสำเร็จการศึกษาอบรมเมื่อปฏิบัติตามเกณฑ์ต่าง ๆ ต่อไปนี้โดยครบถ้วน

1.1 เกณฑ์เวลาเรียน ผู้เข้าศึกษาอบรมต้องมีเวลาศึกษาอบรมตลอดทั้งหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 ของเวลาในห้องเรียน และมีเวลาเรียนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60 ในแต่ละกลุ่มวิชา กรณีเวลาเรียนไม่ถึงร้อยละ 75 สามารถรักษาสถานภาพได้ 1 ปี แต่ต้องมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 50

1.2 เกณฑ์การมีส่วนร่วม ผู้เข้าศึกษาอบรมต้องมีส่วนร่วมในการศึกษาอบรมตามกระบวนการศึกษาอบรมที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

1.3 เกณฑ์การจัดทำเอกสารวิชาการกลุ่ม เพื่อทดสอบการขับเคลื่อนนโยบายสู่ภาคปฏิบัติผู้เข้าศึกษาอบรมต้องจัดทำเอกสารวิชาการกลุ่ม เช่น แผนปฏิบัติการ หรือข้อเสนอแนะเชิง

นโยบาย โดยอาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาอนุมัติให้ผ่านมาตรฐานของเอกสารวิชาการนั้น ภายใต้กำหนดเวลาที่สถาบันฯ กำหนด และนำเสนอผลการศึกษาต่อสาธารณะหรือที่ประชุมใหญ่ หรือกรณีอื่นที่คณะกรรมการหลักสูตรกำหนด

1.4 ไม่มีความประพฤติเสียหาย และไม่ดำเนินการใด ๆ อันนำมาซึ่งความเสื่อมเสียชื่อเสียงของสถาบันฯ

2. ผู้ผ่านและสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรนี้ จะได้รับ “ประกาศนียบัตรชั้นสูงทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยสำหรับนักบริหารระดับสูง” (Advanced Certificate Course in Politics and Governance in Democratic Systems for Executives)

กิจกรรมเสริมการศึกษาอบรม

หลักสูตรได้จัดให้มีกิจกรรมเสริมการศึกษาอบรมอย่างหลากหลาย เพื่อให้ผู้เข้าศึกษาอบรมได้เพิ่มพูนประสบการณ์ในการวิเคราะห์องค์ความรู้เพิ่มเติม และให้มีวิสัยทัศน์ที่ทันต่อกาละกิจกรรมเสริมการศึกษาอบรม ได้แก่ การจัดให้มีระบบการบรรยายพิเศษ การสัมมนาพิเศษ การระดมความคิดเห็นในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อประมวลเสนอต่อหน่วยงานหรือสาธารณะในประเด็นสำคัญ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

การประเมินผล

1. การประเมินผลสัมฤทธิ์ของการศึกษาอบรม

คณะกรรมการบริหารหลักสูตร จัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการศึกษาอบรมในทุกขั้นตอนของการศึกษาอบรม โดย

1.1 การจัดให้มีคณะผู้ประเมินผลภายนอก ซึ่งเป็นผู้ชำนาญการการประเมินผลสัมฤทธิ์ตามมาตรฐานทางวิชาการ ทำการประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เข้าศึกษาอบรมทั้งรายกลุ่มและรายบุคคล การประเมินผลสัมฤทธิ์นี้ดำเนินการในทุกขั้นตอนของการศึกษาอบรม นับตั้งแต่การปฐมนิเทศ การเข้าศึกษาในห้องเรียน การมีส่วนร่วมของผู้เข้าศึกษาอบรม การศึกษาดูงานนอกสถานที่ และการปัจฉิมนิเทศ ทั้งนี้เพื่อให้สามารถติดตามความก้าวหน้าและพัฒนาการของการเรียนรู้ของผู้เข้าศึกษาอบรม

1.2 การประเมินผลสัมฤทธิ์โดยกลไกที่สร้างขึ้นในหลักสูตร โดยเฉพาะการจัดให้มีการบูรณาการวิชาต่าง ๆ ในแต่ละกลุ่มวิชาในทันทีภายหลังจากเสร็จสิ้นการเรียนรู้ในแต่ละชุดวิชา การบูรณาการวิชาต่าง ๆ นี้ดำเนินการโดยกรรมการบริหารหลักสูตรเป็นรายบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะวิชาต่าง ๆ ในชุดวิชานั้น ๆ โดยใช้เวลาประมาณ 3-6 ชั่วโมง

1.3 การประเมินผลสัมฤทธิ์งานเอกสารวิชาการกลุ่มโดยอาจารย์ที่ปรึกษาที่ได้รับมอบหมายให้กำกับการจัดทำเอกสารวิชาการของผู้เข้าศึกษาอบรม

1.4 การประเมินผลสัมฤทธิ์ ในการศึกษาดูงานนอกสถานที่ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในทุกกรณีจะมีอาจารย์ซึ่งเป็นกรรมการบริหารหลักสูตร ร่วมกับผู้อำนวยการหลักสูตรกำกับการศึกษาดูงานนอกสถานที่ดังกล่าว

คณะกรรมการบริหารหลักสูตร ถือเป็นวาระสำคัญที่ต้องรับทราบและพิจารณาผลการประเมินสัมฤทธิ์ทางผู้เข้าศึกษาอบรมดังกล่าวข้างต้นเป็นระยะ ๆ ตลอดช่วงเวลาดำเนินการหลักสูตร

2. การประเมินผลหลักสูตร

สถาบันฯ มีข้อกำหนดชัดเจนให้มีคณะบุคคลจากภายนอกทำการประเมินผลหลักสูตรในประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเนื้อหาสาระและความเหมาะสมของวิชาต่างๆ ในแต่ละชุดวิชา รวมถึงลำดับของวิชา วิทยากรผู้บรรยาย เอกสารประกอบการบรรยาย รวมถึงการบรรยายหรือการสัมมนาพิเศษและกิจกรรมเสริมการศึกษาอบรมอื่นๆ ที่จัดขึ้น ตลอดจนประเมินสภาวะแวดล้อมของการศึกษาอบรม นับตั้งแต่อาคารสถานที่ การเดินทาง ความปลอดภัยและการประกันอุบัติเหตุ อาหารและเครื่องดื่ม และกิจกรรมนันทนาการต่างๆ

ผลการประเมินหลักสูตรดังกล่าวข้างต้น ได้นำไปใช้ประโยชน์อย่างสำคัญในการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอทุกปี และจะต้องรายงานเสนอต่อสถาบันฯ ด้วย

<u>รายละเอียดของหลักสูตร</u>

หลักสูตร “การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยสำหรับนักบริหารระดับสูง” แบ่งเป็น 3 หมวดการศึกษา จำนวน 474 ชั่วโมง มีรายละเอียดดังนี้

หมวดที่ 1. การเรียนการสอน 9 กลุ่มวิชา

กลุ่มวิชาที่ 1: วิสัยทัศน์ใหม่เกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตย
กลุ่มวิชาที่ 2: การปกครองระบอบประชาธิปไตยเปรียบเทียบ
กลุ่มวิชาที่ 3: การพัฒนาการเมืองไทย
กลุ่มวิชาที่ 4: การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของไทย: นโยบายและทางเลือก
กลุ่มวิชาที่ 5: กระบวนการทำงานของฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร
กลุ่มวิชาที่ 6: ระบบควบคุมและการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ
กลุ่มวิชาที่ 7: ประมุขศิลป์เพื่อการพัฒนาและการจัดการการเมืองในระบอบประชาธิปไตย
กลุ่มวิชาที่ 8: ประเทศไทยในกระแสโลกาภิวัตน์
กลุ่มวิชาที่ 9: ประเด็นการเมืองการปกครองร่วมสมัย

หมวดที่ 2. การขับเคลื่อนนโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติ

การจัดทำเอกสารวิชาการกลุ่ม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ และสังเคราะห์องค์ความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาในหลักสูตร นำไปพัฒนาประชาธิปไตยทั้งในระดับมหภาค และระดับจุลภาค ในลักษณะข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย หรือแผนปฏิบัติการที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ เช่น การนำเสนอผลการศึกษาต่อหน่วยงานต้นสังกัด หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับประเด็นที่ศึกษา หรือการนำไปใช้ในการพัฒนาชุมชน โดยการผลักดันไปสู่แผนแม่บทผ่านสถาบันหรือองค์กรชุมชนต่างๆ

หมวดที่ 3. กิจกรรมในหลักสูตร

ได้แก่ การศึกษาดูงานในประเทศ-ต่างประเทศ และกิจกรรมอื่นในหลักสูตร เช่น ปฐมนิเทศ ปัจฉิมนิเทศ การบรรยาย/สัมมนา พิเศษ เป็นต้น

หมวดที่ 1. การเรียนการสอน 9 กลุ่มวิชา

<u>กลุ่มวิชาที่ 1</u>: วิสัยทัศน์ใหม่เกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตย

ขอบเขตเนื้อหา

แนวคิดกระแสใหม่หรือวิสัยทัศน์ใหม่ที่ว่าด้วยการปฏิรูปการเมืองการปกครองและการบริหารในระบอบประชาธิปไตย วิเคราะห์ความเป็นมาของแต่ละแนวคิด ตลอดจนจุดแข็ง จุดอ่อนของแต่ละแนวคิดรวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในการนำแนวคิดเหล่านั้นมาปฏิบัติในประเทศไทย เน้นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกลุ่มนักศึกษา และระหว่างนักศึกษากับวิทยากร

วัตถุประสงค์

หลังจากศึกษากลุ่มวิชานี้แล้ว นักศึกษาสามารถ

1. อธิบายแนวคิดและพัฒนาการระบอบประชาธิปไตยทั้งในระดับสากลและเฉพาะกรณีประเทศไทยได้ถูกต้อง

2. อธิบายแนวคิดพื้นฐานที่สำคัญต่อการพัฒนาจิตสำนึกการพัฒนาประชาธิปไตยได้ถูกต้อง

3. นำองค์ความรู้และประสบการณ์มาสังเคราะห์ในการกำหนดวิสัยทัศน์ใหม่เกี่ยวกับประชาธิปไตยของประเทศไทยได้ถูกต้อง

<u>กลุ่มวิชาที่ 2</u>: การปกครองระบอบประชาธิปไตยเปรียบเทียบ

ขอบเขตเนื้อหา

แนวคิดทฤษฎีปัจจัยแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และหลักปฏิบัติพื้นฐานของระบอบประชาธิปไตยแม่แบบและระบอบประชาธิปไตยเกิดใหม่ เพื่อให้ผู้เข้ารับการศึกษามีความรู้และความเข้าใจอย่างลึกซึ้งต่อระบบการทำงานในระบอบประชาธิปไตย และสามารถนำเอาแง่คิดและประสบการณ์ที่ได้จากการศึกษาระบอบการปกครองของประเทศแม่แบบและประชาธิปไตยเกิดใหม่นำมาปรับปรุงระบบการทำงานของระบอบประชาธิปไตยและระบบรัฐสภาไทย

วัตถุประสงค์

หลังจากศึกษากลุ่มวิชานี้แล้ว นักศึกษาสามารถ

1. อธิบายสรุปแนวคิด ทฤษฎีและปัจจัยแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง และหลักปฏิบัติพื้นฐานของประเทศแม่แบบระบอบประชาธิปไตยของโลก และประเทศประชาธิปไตยเกิดใหม่ได้

2. อธิบายระบบการทำงานในระบอบประชาธิปไตยได้

3. ส่งเสริมให้มีการนำระบอบประชาธิปไตยมาประยุกต์ใช้ และสร้างเครือข่ายในสังคมไทยให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ตลอดจนเสริมสร้างค่านิยมประชาธิปไตยให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น

<u>กลุ่มวิชาที่ 3</u>: การพัฒนาการเมืองไทย

ขอบเขตเนื้อหา

ความเป็นมาของระบอบประชาธิปไตยของไทย ปัญหาที่สำคัญของการพัฒนาการเมืองการปกครองในประเทศไทย โดยชี้ให้เห็นสภาพปัญหา สาเหตุ ผลกระทบ และแนวทางการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เหล่านั้น บทเรียนนี้เน้นการนำเสนอข้อมูล แนวความคิด และทฤษฎีที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เข้ารับการศึกษาเพื่อนำไปใช้สัมมนาวิเคราะห์ปัญหาการเมืองการปกครอง และพิจารณาหาทางออกในเชิงสร้างสรรค์ต่อไป

วัตถุประสงค์

หลังจากศึกษากลุ่มวิชานี้แล้ว นักศึกษาสามารถ

1. อธิบายความเป็นมาของระบอบประชาธิปไตยของไทย และวิเคราะห์ปัญหาของการพัฒนาการเมืองการปกครองในประเทศไทยได้

2. วิเคราะห์ปัญหาและประเด็นการเมือง ที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหาตามแนวทางประชาธิปไตยขององค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ ได้

3. แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและร่วมกันหาแนวทางและวิธีการที่จะพัฒนาและเผยแพร่ประชาธิปไตยออกไปยังกลุ่มต่าง ๆ ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

<u>กลุ่มวิชาที่ 4</u>: การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของไทย: นโยบายและทางเลือก

ขอบเขตเนื้อหา

สาระสำคัญของนโยบายคัดสรรที่มีความสำคัญเร่งด่วน เพื่อแก้ปัญหาเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน และการสัมมนาเพื่อนำเสนอนโยบายทางเลือกในอนาคต เศรษฐศาสตร์มหภาค ภาพรวมเศรษฐกิจไทย เศรษฐกิจการเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการ ตลาดหลักทรัพย์ไทย เศรษฐกิจนอกระบบการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม การพัฒนาคน การจัดสรรทรัพยากรปัญหาสิ่งแวดล้อม ความยากจนกับความมั่นคงของมนุษย์

วัตถุประสงค์

หลังจากศึกษากลุ่มวิชานี้แล้ว นักศึกษาสามารถ

1. อธิบายความสัมพันธ์ของปัญหาต่าง ๆ ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของไทยได้ถูกต้อง

2. แสดงออกถึงความตระหนักในบทบาทและความสำคัญของนโยบายที่ดีที่มีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของไทยได้

3. ชักจูงผู้อื่นให้เห็นว่าตนมีจิตสำนึกและค่านิยมประชาธิปไตยในการกำหนดนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของไทยได้

4. กำหนดและเสนอนโยบายทางเลือกในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของไทยได้

<u>กลุ่มวิชาที่ 5</u>: กระบวนการทำงานของฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร

ขอบเขตเนื้อหา

การศึกษาในกลุ่มวิชานี้ครอบคลุมกระบวนการทำงานของฝ่ายนิติบัญญัติกับฝ่ายบริหาร บทบาทขององค์การนิติบัญญัติในด้านการพิจารณาพระราชบัญญัติและด้านการตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหาร บทบาทของหน่วยงาน/องค์กรที่มีต่อกระบวนการทำงานของฝ่ายนิติบัญญัติ

วัตถุประสงค์

นักศึกษาที่ผ่านการศึกษากลุ่มวิชานี้ จะได้รับความรู้ความสามารถในการ

1. สรุปกระบวนการทำงานของรัฐสภาไทยได้
2. อธิบายบทบาทของสมาชิกรัฐสภาได้
3. ทำความเข้าใจการร่าง-กระบวนการพิจารณาพระราชบัญญัติของรัฐสภาได้
4. อธิบายบทบาทของหน่วยงาน/องค์กรที่มีหน้าที่เสนอความเห็นต่อรัฐสภาได้

<u>กลุ่มวิชาที่ 6</u>: ระบบควบคุมและการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

ขอบเขตเนื้อหา

แนวคิด กระบวนการ และกลไกของการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ทั้งทางด้านนิติบัญญัติ ทางด้านบริหาร และทางด้านการปกครอง

วัตถุประสงค์

หลังจากศึกษากลุ่มวิชานี้แล้ว นักศึกษาสามารถ

1. อธิบายเหตุผลและความจำเป็นของการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐได้
2. อธิบายถึงองค์ประกอบ อำนาจหน้าที่ และกระบวนการในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐตามรัฐธรรมนูญได้
3. วิเคราะห์ข้อดีและข้อด้อยของการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐในสภาวการณ์ปัจจุบันได้

<u>กลุ่มวิชาที่ 7</u>: ประมุขศิลป์เพื่อการพัฒนาและการจัดการการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

ขอบเขตเนื้อหา

ศึกษาและวิเคราะห์เกี่ยวกับศาสตร์และศิลป์ว่าด้วยการเป็นผู้นำในการจัดการทางการเมือง การสร้างและการพัฒนาทักษะการคิด ความเหมาะสมของการแสดงออกทางอารมณ์ บุคลิกภาพ การวางแผนบริหารจัดการเชิงยุทธศาสตร์ การจัดการกับปัญหาวิกฤตและความขัดแย้ง รวมทั้งแนวทางการบริหารจัดการยุคใหม่ในระดับสากล และการพัฒนาจริยธรรม นิติธรรมของผู้นำ เพื่อให้เกิดสันติสุขสถาพรของประเทศโดยองค์รวม

วัตถุประสงค์

หลังจากศึกษากลุ่มวิชานี้แล้ว นักศึกษาสามารถ

1. เสริมสร้างบุคลิกภาพผู้นำในด้าน ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (IQ) ความสามารถในการแสดงออกทางอารมณ์ที่เหมาะสม (EQ) เพื่อความสามารถในการนำ การจูงใจ (Motivation) การไกล่เกลี่ย (Modulation) และการสร้างพลังกลุ่มในสังคม (Empowerment)

2. สร้างและพัฒนาทักษะการคิด และวิสัยทัศน์ของผู้นำสู่ระดับสากลในการจัดการทางการเมืองการปกครอง หลังจากนักศึกษาได้มีประสบการณ์ตรงกับผู้นำในยุคปัจจุบัน

3. วิเคราะห์และพัฒนาหลักนิติธรรมและจริยธรรมของผู้นำ อันนำไปสู่การพัฒนาให้เกิดสันติสุขสถาพรของประเทศไทยโดยองค์รวม

4. สร้างทักษะการแก้ไขปัญหาวิกฤต–ความขัดแย้งทางการเมืองหรือผลประโยชน์ในฐานะผู้นำ

<u>กลุ่มวิชาที่ 8</u>: ประเทศไทยในกระแสโลภาภิวัตน์

ขอบเขตเนื้อหา

แนวคิดเรื่อโลกาภิวัตน์ ลักษณะ ความสำคัญ และผลกระทบของกระแสโลกาภิวัตน์ที่มีต่อประเทศไทย รวมทั้งประเด็นสำคัญทางการเมือง การทหาร วัฒนธรรม สังคมวิทยา และความมั่นคงที่มีผลกระทบต่อประเทศไทย

วัตถุประสงค์

หลังจากศึกษากลุ่มวิชานี้แล้ว นักศึกษาสามารถ

1. อธิบายลักษณะและผลกระทบของกระแสโลกาภิวัตน์ที่มีต่อประเทศไทยในด้านต่าง ๆ และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านและองค์กรต่าง ๆ ที่ไทยเป็นสมาชิกได้

2. อธิบายความสำคัญของผลกระทบจากโลกาภิวัตน์ต่อองค์กร สังคม และวัฒนธรรมของไทยตลอดจนความมั่นคงของชาติได้

3. แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในประเด็นที่น่าสนใจระหว่างวิทยากรและกลุ่มนักศึกษา

<u>กลุ่มวิชาที่ 9</u>: ประเด็นการเมืองการปกครองร่วมสมัย

ขอบเขตเนื้อหา

พิจารณาประเด็นสำคัญร่วมสมัยที่ปรากฏในปัจจุบัน ซึ่งมีอิทธิพลต่อแนวคิด กระบวนการทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของไทย นอกเหนือจากการศึกษาใน 8 กลุ่มวิชาหลัก เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจตลอดจนการสร้างองค์ความรู้ การปรับปรุงการทำงานของระบอบประชาธิปไตยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

หลังจากศึกษากลุ่มวิชานี้แล้ว นักศึกษาสามารถ

1. สามารถสังเคราะห์องค์ความรู้ที่ได้รับจาก 8 กลุ่มวิชาหลักเพื่อนำมาประยุกต์ทำความเข้าใจประเด็นสำคัญร่วมสมัยทางการเมืองการปกครองในสภาวการณ์ปัจจุบันได้

2. สามารถอธิบายและวิเคราะห์ประเด็นสำคัญทางการเมืองร่วมสมัย ทั้งในแง่สาเหตุความเป็นมา ความสัมพันธ์ และผลกระทบที่เกิดขึ้นในทางการเมืองการปกครองปัจจุบันได้

3. แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแสวงหาแนวทางร่วมกัน เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยโดยสมบูรณ์

หมวดที่ 2. การขับเคลื่อนนโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติ

งานเอกสารวิชาการกลุ่ม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิสัยทัศน์การพัฒนาประชาธิปไตยและกระบวนการจัดทำข้อเสนอแสนะเชิงนโยบาย ตลอดจนการกำหนดแผนเชิงกลยุทธ์ ซึ่งมีความสอดคล้องและสะท้อนสถานการณ์ที่เป็นอยู่ ในแง่มุมต่าง ๆ เช่น ปัญหา อุปสรรค ค่านิยม วิถีวัฒนธรรมไทย ฯลฯ อันจะนำไปสู่การแก้ปัญหาสำคัญของบ้านเมืองเพื่อให้เกิดสันติสุขสถาพร

2. เพื่อให้นักศึกษานำองค์ความรู้และประสบการณ์สำคัญของนักศึกษา และที่ได้รับจากการศึกษาในหลักสูตร ตลอดจนการลงพื้นที่ มาจัดทำแผนปฏิบัติการเฉพาะซึ่งรวบรวมรายละเอียดข้อเสนอแนะ ทางเลือกและผลกระทบที่จะเกิดขึ้น ฯลฯ โดยนักศึกษาจะจัดกลุ่มดำเนินการให้บังเกิดผลจริงภายในเวลาที่กำหนด

3. เพื่อให้นักศึกษานำผลการศึกษาที่ได้จัดทำเป็นแผนปฏิบัติการ หรือข้อเสนอแนะเชิงนโยบายแล้ว นำไปสู่การปฏิบัติ เช่น การนำเสนอผลการศึกษาแก่หน่วยงานต้นสังกัดของนักศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรง การนำเสนอต่อสภาพัฒนาการเมือง หรือการนำไปใช้ในการพัฒนาชุมชนโดยการผลักดันไปสู่แผนแม่บทผ่านสถาบันหรือองค์กรชุมชนต่าง ๆ

ขั้นตอนการจัดทำ

การจัดทำเอกสารวิชาการกลุ่ม แบ่งขั้นตอนการดำเนินงานได้ ดังนี้

1. กำหนดประเด็นการศึกษาย่อย ที่ตอบสนองและอยู่ภายใต้กรอบหลักที่กำหนด
2. กำหนดหัวข้อและอาจารย์ที่ปรึกษาประจำกรณีศึกษา
3. จัดบรรยายเตรียมความพร้อมก่อนการลงพื้นที่กรณีศึกษา

แนวทางการจัดทำ

1. แบ่งนักศึกษาออกเป็นกลุ่ม ๆ ละ 14 คน โดยมีองค์ประกอบหรือคุณสมบัติของนักศึกษากระจายในแต่ละกลุ่ม เช่น ในกลุ่มหนึ่งจะประกอบด้วย ภาคการเมือง ภาคราชการ ภาคเอกชน และภาคอื่น ๆ

2. แต่ละกลุ่มจะมีอาจารย์ที่ปรึกษาประจำกลุ่ม คอยให้คำปรึกษา และร่วมเดินทางลงพื้นที่ศึกษา ตลอดจนแนะแนวทางการจัดทำเอกสารวิชาการกลุ่ม

3. สถาบันฯ กำหนดให้มีการนำเสนอผลการศึกษา โดยนักศึกษาแต่ละกลุ่มต้องนำเสนอผลกับอาจารย์ที่ปรึกษาประจำกลุ่ม และเพื่อนนักศึกษา โดยใช้เวลากลุ่มละ 1 ชั่วโมง ในการนำเสนอ หากมีข้อแนะนำหรือแก้ไขเพิ่มเติม นักศึกษาต้องจัดทำและนำส่งภายในระยะเวลาที่กำหนดเพื่อดำเนินการขั้นตอนการขออนุมัติจบหลักสูตรต่อไป

หมวดที่ 3. กิจกรรมในหลักสูตร

3.1 การศึกษาดูงานในประเทศ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักศึกษาได้เพิ่มพูนทักษะในเรื่องที่เกี่ยวกับการเมืองการปกครองในทุกระดับ
2. เพื่อให้นักศึกษาได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น ข้อมูล และทัศนคติกับบุคคลในพื้นที่
3. เพื่อให้รับการพัฒนาวิสัยทัศน์ใหม่ ๆ เกี่ยวกับประชาธิปไตยในสังคมปัจจุบัน
4. เพื่อเสริมสร้างความสามัคคีในหมู่นักศึกษาและคณาจารย์

ขั้นตอนการดำเนินงาน

- การประชุมกำหนดวัตถุประสงค์และพื้นที่การศึกษาดูงานในแต่ละครั้ง
- การบรรยายเตรียมความพร้อมก่อนการเดินทาง
- การเดินทางลงพื้นที่
- การสรุปผลการเดินทางศึกษาดูงาน
- สรุป สังเคราะห์ และจัดทำรายงานผลการศึกษาดูงาน

3.2 การศึกษาดูงานต่างประเทศ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักศึกษาได้เพิ่มพูนทักษะในเรื่องที่เกี่ยวกับการเมืองการปกครองเปรียบเทียบกับประเทศต่าง ๆ ทั้งในระดับชาติ และในระดับท้องถิ่น
2. เพื่อให้นักศึกษาได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น ข้อมูล และทัศนคติกับบุคคลในพื้นที่
3. เพื่อได้รับการพัฒนาวิสัยทัศน์ใหม่ ๆ เกี่ยวกับประชาธิปไตยในปัจจุบัน
4. เพื่อเสริมสร้างความสามัคคีในหมู่นักศึกษาและคณาจารย์

ขั้นตอนการดำเนินงาน

- การประชุมกำหนดวัตถุประสงค์และพื้นที่การศึกษาดูงานในแต่ละครั้ง และการบรรยายเตรียมความพร้อมก่อนการเดินทาง
- การเดินทางศึกษาดูงาน
- การสัมมนาสังเคราะห์การเดินทางศึกษาดูงาน
- การนำเสนอผลศึกษาดูงานเปรียบเทียบ สรุป และจัดทำรายงานผลการศึกษาดูงาน

.....